

Usnesení Etické komise Univerzity Hradec Králové k podnětu č. 02/2025

Podnět č. 02/2025 byl Etické komisi UHK předložen vyučující/m jedné z fakult a týká se posouzení, zda výroky studující/ho v přiložené hlasové zprávě představují porušení Etického kodexu UHK v následujících bodech: článek 2, odst. 1, článek 2, odst. 3, článek 2, odst. 4, článek 4, odst. 6.

Průběh jednání a odůvodnění stanoviska

Etická komise obdržela podnět na konci března roku 2025 a k projednání zasedala dvakrát – v polovině dubna a na konci května. Při druhém jednání byla přítomna i dotčená osoba z řad studujících, která měla možnost poskytnout své stanovisko k obsahu hlasové zprávy. Komisi sdělila, že své výroky jako problematické nevnímá, jelikož jde 1) o soukromou komunikaci a 2) výhrůžky, které tam zaznívají, nebyly adresovány napřímo, nebyly míněny vážně a neměly být nikdy realizovány.

Z podnětu skutečně vyplývá, že se jednalo o soukromou hlasovou zprávu, přičemž není zcela zřejmé, kdo ji původně obdržel ani to, jakým způsobem se dostala k dalším osobám. Tyto skutečnosti byly předmětem dalšího šetření Etické komise. Zjištění poukazují na to, že se jednalo o komplikovaný a poněkud kontroverzní proces.

Pokud jde o obsah zprávy samotné, Etická komise má za to, že jej lze vzhledem k použitým výrazům považovat za znepokojující a potenciálně ohrožující pro osobu, na kterou míří (přestože s odstupem času víme, že výhrůžky nedošly naplnění). Etická komise se domnívá, že je třeba vzít v potaz i kontext mimořádně tragického incidentu střelby na FF UK v Praze, který byl v době vzniku zprávy stále živý. Citlivosti situace by si měli být zodpovědní členové a zodpovědné členky akademické obce vědomi. Náznaky hrozby fyzickým násilím by měly mít na akademické půdě nulovou toleranci a neměly by se objevovat vůbec, a to ani v reakcích plných emocí.¹

Komunikace sice byla soukromá, ale týkala se veřejné univerzitní záležitosti a byla vedena v digitálním prostoru. Osoba digitálně gramotná si musí být vědoma, že její

¹ V několikaminutové hlasové zprávě se objevuje množství urážek a dehonestujících výrazů směřovaných na konkrétní vyučující, ale Etická komise explicitně prohlašuje, že se jimi nezabývala a řešila pouze výroky, které naznačovaly hrozbu fyzickým násilím.

projevy v digitálním prostředí mohou být snadno uchovávány a šířeny v nezměněné podobě. Proto by měl každý, kdo odesílá zprávu elektronickou cestou, zvážit, jak bude její obsah působit, pokud se dostane mimo původní okruh adresátů. V daném případě k tomu došlo a Etická komise se domnívá, že by osoba, o které se v hlasové zprávě hovoří, po vyslechnutí oprávněně mohla mít během přítomnosti na fakultě obavy a značně nekomfortní pocit. Prostory UHK přitom mají být bezpečnou zónou pro všechny.

Komise s ohledem na výše řečené konstatuje, že výroky, které zazněly v hlasové zprávě, neodpovídají hodnotám a atmosféře, kterou se UHK snaží budovat a v tomto smyslu lze připustit částečné porušení etického kodexu v jednom bodu ze čtyř navrhovaných.

Článek 2, odst. 4 Studenti a zaměstnanci jednají kolegiálně, se vzájemnou úctou a respektem. Nedopouštějí se nátlaku a jednání, které by mohlo druhé poškodit. Kritika je věcná, podložená, sdělují ji korektním způsobem a případné spory řeší konstruktivně, otevřeně a s porozuměním.

Zároveň však Etická komise pečlivě zohlednila i další okolnosti.

Především šlo o soukromou konverzaci, z níž je zpráva selektivně vyňata. Není známo, co jí předcházelo ani co následovalo. Není známo, jaká byla kultura komunikace mezi autorkou/autorem a adresátkou/adresátem – co když šlo o běžný způsob jazykové hry plné hyperbol a nadsázky nebo vyhraněného slovníku? S odstupem času víme, že nebyly podniknuty jakékoliv reálné kroky ve vztahu k hrozbě zmíněné ve zprávě.

Etická komise si je současně vědoma, že na dané fakultě v době vzniku hlasové zprávy probíhaly napjaté debaty mezi vedením, vyučujícími i studujícími ve věci, která se bezprostředně týkala budoucnosti domovského pracoviště studující/ho. Podlehnutí atmosféře, kterou eskalovaly mobilizační vyjádření mnoha aktérů, mohlo mít na bezprostřední emoční jednání studující/ho také svůj vliv.

Summa summarum Etická komise po zvážení všech okolností konstatuje, že jednání studující/ho nebylo plně v souladu s Etickým kodexem UHK, avšak vzhledem k primárně soukromému charakteru zprávy, způsobu, jakým došlo ke zveřejnění a absenci reálných kroků směřujících k naplnění vyřčených hrozeb, nepovažuje za nutné navrhnout další disciplinární opatření. Etická komise soudí, že studující si zaslouží šanci dokázat, že šlo o ojedinělý incident tohoto typu.

Závěrečná poznámka: Etická komise upozorňuje, že součástí výpovědi studující/ho byly závažné skutečnosti, které se staly předmětem konzultací s ombudsmankou UHK. V případě zájmu ze strany studující/ho řešit tyto záležitosti oficiální cestou bude poskytnuta nezbytná podpora.

Hlasování komise o stanovisku: přítomno členů a členek: 7, pro – 5, proti – 1, zdrželo se – 1.

V Hradci Králové dne 4. 8. 2025

Michal Rigel

předseda Etické komise UHK